

Asia: VN/8452/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle alusliikennepalvelulaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitystä alusliikennepalvelulaiksi koskevat yleiset huomiot

OTKESIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEEN ALUSLIKENNEPALVELULAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI

Onnettomuustutkintakeskus (Otkes) kiittää sille varatusta tilaisuudesta lausua hallituksen esityksestä alusliikennepalvelulaiksi sekä siihen liittyvien eräiden muiden lakien muutosehdotuksista. Otkes on perehtynyt lausuntopyynnössä esitettyihin muutosehdotuksiin, joiden tavoitteena on päivittää alusliikennepalvelulaki sekä eräitä siihen liittyviä lakeja. Otkes pitää tärkeänä, että alusliikennepalvelulakia päivitetään vastaamaan kansainvälistä kehitystä ja reagoimaan kansallisiin muutostarpeisiin sekä selkeyttämään lakia ja sen systematiikkaa ja siten edistämään alusliikenteen turvallisuutta sekä alusliikenteestä ympäristölle aiheutuvia haittojen ehkäisemistä.

Seuraavassa Otkesin havainnot pääosin lausuntopyynnön jaottelun mukaisesti esitettynä:

1. Esitystä alusliikennepalvelulaiksi koskevat yleiset huomiot

Otkes haluaa tuoda esille myös parhaillaan olevan luotsauslain päivittämisen, jolla pyritään niin ikään varmentamaan merenkulun sekä ympäristön turvallisuutta. Tämän takia Otkes pitää tärkeänä molempiin lakiehdotuksiin sisältyvien rajapintojen tunnistamista ja joustavaa yhteen sovittavista tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi kaikissa tilanteissa.

Merenkulun ja ympäristön turvallisuuden kehittämisen lisäksi Otkes pitää tärkeänä alusliikennepalvelun toimintaedellytysten kehittämistä meri- ja ympäristöonnettomuuksien sekä niiden vaaratilanteiden tutkinnan tukemisen näkökulmasta. Alusliikennepalvelulta saatavat tallenteet ovat välttämättömiä turvallisuustutkinnan kannalta, minkä takia Otkes haluaa kiinnittää huomiota turvallisuustutkintalain 525/2011 19 §:n ja 20 §:n tutkintaedellytysten turvaamista ja tiedonsaantia koskeviin kohtiin. Tämän sujuvoittamiseksi Otkes esittää, että käytännön menettelytavat kirjataan VTS-palveluntarjoajan käsikirjaan.

Tutkinnan nopean käynnistämismahdollisuuden turvaamiseksi Otkes esittää myös, että VTS-palveluntarjoajan käsikirjaan sisällytetään ohjeet VTS-palveluntarjoajan merenkulun vaara- ja

onnettomuustilanteista saamista ilmoituksista tai havainnoista ja niiden viiveettömästi ilmoittamisesta Otkesin päivystykseen turvallisuustutkintalain 525/2011 16 §:n perusteella.

2. Alusliikennepalvelulain soveltamisalaa ja määritelmiä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 1)

2. Alusliikennepalvelulain määritelmiä ja soveltamisalaa koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 1)

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen sekä muiden viranomaisten alusten toimiessa VTS-alueella on tärkeää, että niiden toiminta on VTS-palveluntarjoajan tiedossa riittävällä, merenkulun turvallisuuden vaatimalla tarkkuudella ja tavalla, mikä voi vaihdella edellä mainittujen viranomaisten tehtävien perusteella. Tähän liittyviä havaintoja ja turvallisuussuosituksia on esitetty Otkesin tutkimassa PGG Hangon ja luotsivene L 239:n läheltä piti -tilanteen tutkinnassa (M2018-04).

3. Alusliikennepalveluhenkilöstön pätevyksiä ja koulutusta koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 4)

3. Alusliikennepalveluhenkilöstön pätevyksiä ja koulutusta koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 4)

Otkes haluaa esittää harkittavaksi VTS-palveluntarjoajan koulutuksen järjestämiseen liittyen mahdollista alusliikennepalveluhenkilöstön ja luotsien yhteisten koulutusosioiden kehittämistä merenkulun ja ympäristön turvallisuuteen liittyvän alueellisen yhteistoiminnan vahvistamiseksi. Alusliikenneohjaajien ja luotsien yhteistyö muodostavat erittäin tärkeän kokonaisuuden merenkulun ja ympäristön turvallisuuden kannalta.

4. Alusliikennepalveluun liittyviä viranomaistehtäviä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 5)

4. Alusliikennepalveluun liittyviä viranomaistehtäviä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 5)

Lakiehdotuksen 46 §:n Kielto-oikeuteen perustuen esitetään, että lakiehdotuksessa nostetaan esille myös pykälän soveltaminen meri- ja merellisten ympäristöonnettomuuksien tutkintaedellytysten turvaamiseen ja tutkintaan liittyen.

5. Muita lakiehdotuksia koskevat huomiot

5. Muita lakiehdotuksia koskevat huomiot

5.1 Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä

Otkes haluaa tuoda esille, että viranomaistoimintojen ulkoistaminen esimerkiksi hyväksytyille luokituslaitokselle ei poista viranomaisen kokonaisvastuuta toiminnan turvallisuudesta.

5.2 Laki alusturvallisuuden valvonnasta

Otkes ei lausu asiasta.

5.3 laki matkustaja-aluksen henkilöluetteloista

Otkes ei lausu asiasta.

5.4 Laki merenkulun ympäristönsuojelusta

Otkes pitää tärkeänä yleisen turvallisuuden kannalta, että sataman pitäjän on järjestettävä sataman henkilöstölle tarvittava koulutus näiden tehtävien kannalta olennaisten ja ajantasaisten tietojen saamiseksi ja ylläpitämiseksi. Koulutuksessa on huomioitava erityisesti mahdollinen vaarallisten aineiden käsittely satamassa.

5.5 Laki sakon täytäntöönpanosta

Otkes ei lausu asiasta.

Vasarainen Heidi

Onnettomuustutkintakeskus - Onnettomuustutkintakeskus, johtava tutkija,
merionnettomuudet, Risto Haimila